

Is de QR-code een blijvertje?

Posted on 4 december 2021 by Paul Hekkens

Onlangs was ik niet degene wiens QR-code werd gecontroleerd, maar was ik het zelf die andermans QR-code controleerde. Dat was toen ik als vrijwilliger bij een filmhuis niet alleen kaartjes, maar ook QR-codes controleerde. Ik was verast toen me dat aan het begin van mijn dienst gevraagd werd, maar tegelijkertijd was ik was ook nieuwsgierig hoe dat precies werkt.

Via een aangeleverd scanapparaat kon ik de QR-code scannen. Ik hoefde dus niet vanuit de *store* de Coronacheckscanner op mijn telefoon te installeren om vervolgens met mijn eigen telefoon QR-codes te contoleren. Maar niets weerhoudt mij ervan dat te doen. Ik kan bijvoorbeeld alleen mensen in huis toelaten die de coronacheck doorstaan.

Akkoord of niet akkoord

Nadat ik de CR-code hebt gescand verschijnen er een paar gegevens met betrekking tot de identiteit: de eerste letter van voor- en achternaam, en de maand van geboorte. Op basis van die gegevens kan ik controleren of het aan mij getoonde identiteitsbewijs of rijbewijs hoort bij de QR-code. Vervolgens kies ik:

akkoord of niet akkoord.

Bij akkoord verschijnt er een groen scherm met een vinkje als aan de voorwaarden van 3G is voldaan. Geef ik geen akkoord of verschijnt er geen groens scherm met een vinkje, dan is het aan mij om vervolgens de toegang te weigeren. Tijdens mijn vrijwilligersdienst heeft die situatie zich niet voorgedaan, maar ik kan me voorstellen dat dan de situatie pas echt gecompliceerd wordt.

Eenmaal bezig bemerkte ik dat ik best zorgvuldig aan het controleren sloeg. Ik nam er bijvoorbeeld geen genoegen mee als mensen maar wat zwaaiden met hun identiteitsbewijs of als het identiteitsbewijs achter een folie zat dat niet meer transparant was: ik wilde de gegevens echt kunnen lezen. Ik controleerde ook daadwerkelijk of de gegevens op de identiteitskaart overeenkomen met de via de QR-code aangeleverde gegevens. De facto controleerde ik de eerste letter van voor- en achternaam.

Verklaring omtrent gedrag

Het is natuurlijk vreemd als ik op een zaterdagmiddag opeens identiteitsbewijzen sta te controleren. Dat identiteitsgegevens wordt gebruikt in het onderling verkeer tussen burgers, is echter niet nieuw. Wie een baan aanneemt dient zich ook bij zijn nieuwe werkgever met een identiteitsbewijs te legitimeren.

Ook het principe dat je als checker geen inzage krijgt op basis waarvan akkoord of niet akkoord wordt gegeven, bestaat al lang. Voor sommige banen is bijvoorbeeld een medische keuring nodig. Van oudsher is het dan zo, dat de werkgever geen inzage krijgt in de medische gegevens. De arts laat alleen weten of al dan niet voldaan is aan medische eisen voor de baan.

Zonder legitimatie

Net zo gaat het bij een Verklaring omtrent het gedrag. Ook daar krijgt de werkgever alleen te horen of daaraan al dan niet is voldaan. Belangrijk verschil met de QR-code is echter, dat bij een medische keuring en een Verklaring omtrent gedrag ook de werkgever zich dient te legitimeren. Die moet allerlei formuleren invullen op basis waarvan blijkt dat hij als werkgever die check mag vragen.

Bij de QR-code is dat niet het geval. Daar is de controleur anoniem, en zijn er ook

geen gegevens over de omstandigheden van de controle. Juist die anonimiteit en die onduidelijkheid over de situatie maakt de controle rechtstatelijk bedenkelijk: Wie ben ik dat ik jou contoleer?

Maar afgezien daarvan is het best handig om dit type checkprocedures via een app te doen. Ook dan krijgt de checker immers geen inzage in de gegevens op basis waarvan het akkoord wordt gegeven. Het voordeel om dergelijke checks via een app te doen, is dat je dan steeds een check krijgt op basis van geactualiseerde gegevens.

Zo krijgt iemand die niet gevaccineerd is, geen akkoord als hij niet 24 uur voor de check negatief getest is. Zo is denkbaar, dat ook de vaccinatie na een aantal maanden vervalt. In principe kun je een ingewikkelde combinaties van geactualiseerde gegevens via zo'n app-check controleren zonder dat je inzage krijgt in die gegevens.

Dat maakt dat zo'n app-check juist heel verleidelijk om toe te passen in een geprofessionaliseerde omgeving. Maar dan dient ook het recht om te checken goed geregeld te zijn: wie checkt er en wat zijn de voorwaarden om te mogen checken.

Medisch of juridisch?

In Portugal is een hoge vaccinatiegraad behaald zonder verplichting. Dat schijnt vooral op basis van eerlijke en evenwichtige informatie te zijn gebeurd. Funest is, als de overheid de feiten gaat verdraaien om het draagvlak voor haar beleid te vergroten. Dan mobiliseert de overheid als het ware het wantrouwen jegens zichzelf.

Omdat Duitsland kampt met een relatief lage vaccinatiegraad heeft de nieuw aantredende bondskanselier Olaf Scholz laten weten toe te willen naar verplichte vaccinatie. Maar wat wil dat eigenlijk zeggen: verplichte vaccinatie?

Niet onder dwang

Voor alle duidelijkheid: dat hoeft niet te betekenen dat mensen onder dwang worden gevaccineerd. Het betekent in eerste instantie enkel dat niet-vaccineren een juridische status krijgt. Die juridische status biedt vervolgens aanknopingspunten om er consequenties aan te verbinden.

Je kunt het vergelijken met de strafbaarstelling van illegaliteit. Het gaat er daarbij ook allereerst om dat illegaliteit een juridische status krijgt, waarop vervolgens beleid kan worden gemaakt. Zonder juridische status wordt beleid lastig.

Nu worden bij een coronacheck mensen zomaar geweerd vanwege hun medische status. Vraag is of zo'n schifting in wettelijke zin niet discriminatoir is. Stel je daarentegen vaccinatie verplicht (behalve voor wie vaccinatie medisch gezien niet wenselijk is), dan is er ook een juridische status op basis waarvan onderscheid te maken, en dan geldt het onderscheid niet meer als wettelijk gezien discriminatoir.

Kijk je alleen al naar de te verwachten ziektekosten, dan is niet-vaccineren een veel duurdere optie dan wel vaccineren. Via verplichtstelling kun je regelen dat niet-gevaccineerden zelf bijdragen aan de te verwachten ziektekosten van hun keuze via een opslag op de ziektekostenpremie. Nu kan dat niet, omdat de premie niet afhankelijk mag zijn van louter medische zaken. Is vaccinatie echter verplicht, dan is vaccinatie ook geen louter medische kwestie meer.

Zoals in de kinderopvang

Kijk je naar wat er nu op korte termijn gedaan dient te worden, dan is dat vooral het boosteren van ouderen en kwetsbaren. Daarmee bescherm je hen die het meeste risico lopen. Daarbovenop is het ook dringend om de vaccinatiegraad juist onder ouderen en kwetsbaren verder te verhogen. Dat kan in eerste instantie het beste via gesprekken met mensen uit de zorg met wie ze contact staan.

Maar als dat niet lukt, dan kan dat ook door verpleeghuizen de mogelijkheid te bieden ouderen die niet gevaccineerd zijn te weigeren. Dat is dan niet anders dan wat nu al in de kinderopvang geldt. Daar mogen kinderen die niet zijn ingeënt worden geweigerd (behalve als daar medische redenen voor zijn).

Ook zonder algehele wettelijk verplichte vaccinatie, is dat blijkbaar mogelijk. Dan kan het natuurlijk niet zo zijn, dat mensen die zich niet willen laten vaccineren acuut uit het verpleeghuis ontslagen worden. Je zou de eis van vaccinatie alleen op nieuwe bewoners kunnen toepassen.

Dan sta je als verpleeghuis toch sterker als het om vaccinatie van de bewoners gaat. Wat daarbij zou helpen is het verpleeghuis het recht heeft om te weten of een bewoner beschermd is tegen corona of niet. Een simpele coronacheck op 2G zou

daartoe volstaan. En zolang 2G niet ingevoerd is, zou het ook kunnen met 3G.

Paul Hekkens *is de auteur van het eerste boek over het Coronatijdperk in Nederland:* ***Stille Lente****. Hekkens blijft voor Wynia's Week de wonderlijke wegen van het virus volgen. Steunt u Wynia's Week* ***ook in het nieuwe jaar, 2022****? Doneren kan op de* ***bankrekening van Wynia's Week NL94 INGB 0006 3945 08*** *of* ***HIER****. Hartelijk dank!*